

V Bruseli 3. júla 2025
(OR. en)

11246/25

COMPET 685
IND 246
EMPL 352
SOC 500
ECOFIN 951
POLCOM 149
FIN 828
FISC 157
ENV 656
CLIMA 248
ENER 347
ATO 44
MAP 31
RECH 316
RC 43

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	2. júla 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 378 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Realizácia Dohody o čistom priemysle I

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 378 final.

Príloha: COM(2025) 378 final

V Bruseli 2. 7. 2025
COM(2025) 378 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Realizácia Dohody o čistom priemysle I

Realizácia Dohody o čistom priemysle I

1. Úvod

V Dohode o čistom priemysle¹ Komisia predstavila konkrétne opatrenia na ďalšiu podporu dekarbonizácie a konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. Opatrenia sú reakciou na výzvu na dobre integrovaný prístup vo všetkých politikách EÚ na podporu tohto dvojitého cieľa. Vyjadrujú tiež záväzok EÚ riešiť výzvy, ktorým čelí náš priemysel, ako sú rozdiely v cenách energie medzi EÚ a jej hlavnými konkurentmi, stagnujúci dopyt alebo nekalá globálna súťaž, a zároveň poskytujú veľkým aj malým spoločnostiam, ako aj investorom, istotu, že Európa je naďalej plne zaviazaná stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnym hospodárstvom, pričom zohľadňuje spravodlivosť, technologickú neutralitu a nákladovú efektívnosť, zabezpečuje spravodlivú transformáciu a zvyšuje environmentálnu udržateľnosť. Investovaním do dekarbonizácie sa zvýši konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva, posilní sa jeho hospodárska a energetická odolnosť a bezpečnosť a vytvoria sa stabilné pracovné miesta odolné voči budúcim zmenám.

Uprostred globálnych pretekov o nulovú bilanciu emisií umožní Dohoda o čistom priemysle dosiahnuť EÚ aj vedúce postavenie pri rozvoji budúcich trhov s čistými technológiami. Podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu by sa mal svetový trh so šiestimi najrozšírejšími masovo vyrábanými technológiami čistej energie² do roku 2035 zvýšiť na viac ako 2 bilióny USD, čo sa blíži priemernej hodnote svetového trhu s ropou v posledných rokoch³. Očakáva sa, že obchod s čistými technológiami dosiahne do roku 2035 hodnotu 575 miliárd USD. Ako sa uvádza v najnovšej investičnej správe Európskej investičnej banky⁴, silná pozícia Európy v oblasti inovácií a obchodu s čistými technológiami sa vypláca. Napríklad európsky vývoz nízkouhlíkových technológií sa od roku 2017 zvýšil o 65 % v porovnaní so 79 % v prípade Číny a len 22 % v prípade Spojených štátov. EÚ musí zaručiť, že si túto konkurenčnú výhodu udrží a posilní ju.

Na udržanie tejto silnej pozície potrebuje priemysel predvídateľnosť smerovania Európy, regulačný rámec, ktorým sa minimalizuje zbytočná byrokracia, a rýchlu a efektívnu realizáciu všetkých navrhovaných opatrení. Dekarbonizácia a reindustrializácia sú dve strany tej istej mince a bez silnej a odolnej európskej priemyselnej základne nie je možná spoľahlivá cesta k dekarbonizácii. Preto toto oznámenie spolu s návrhom na zmenu európskeho právneho predpisu v oblasti klímy, v ktorom sa stanovuje klimatický cieľ do roku 2040 s potrebnou flexibilitou, ukazuje, že realizácia už prebieha. Len niekoľko mesiacov po predstavení Dohody o čistom priemysle začíname realizovať prvú vlnu opatrení na aktívnu podporu priemyslu v rámci tejto kľúčovej transformácie, aby sme posilnili európsku priemyselnú základňu, podporili rovnaké podmienky na globálnej úrovni a uvoľnili priestor pre inovácie.

Pokrok sa dosiahol vo všetkých šiestich hlavných hybných silách obchodu uvedených v Dohode o čistom priemysle. Opatreniami sa dosahuje rovnováha medzi podporou ambiciózných cieľov Dohody o čistom priemysle a zachovaním rovnakých podmienok na jednotnom trhu, aby členské štáty mohli v prípade potreby poskytovať cieleňú finančnú podporu úsiliu o dekarbonizáciu a budovaniu

¹ COM(2025) 85 final.

² Solárna fotovoltika, veterné turbíny, elektrické vozidlá, batérie, elektrolyzéry a tepelné čerpadlá.

³ Medzinárodná agentúra pre energiu: *Energy Technology Perspectives 2024* (Perspektívy energetických technológií 2024), október 2024.

⁴ Európska investičná banka, *Investment Report 2024/2025: Innovation, integration and simplification in Europe* (Investičná správa 2024/2025: Inovácia, integrácia a zjednodušenie v Európe), 2025.

suverénnych hodnotových reťazcov v oblasti čistých technológií bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže. Zároveň umožňujú členským štátom využívať daňové stimuly ako katalyzátor súkromných investícií do projektov dekarbonizácie, čo v konečnom dôsledku uľahčí rýchly prechod na čistý a cenovo dostupný európsky energetický systém.

Komisia zároveň pokračovala v spolupráci so zainteresovanými stranami. Od prijatia Dohody o čistom priemysle viedli strategické dialógy o budúcnosti automobilového priemyslu a budúcnosti európskeho oceľiarskeho odvetvia k osobitným akčným plánom⁵, ktoré obsahujú konkrétne opatrenia špecifické pre jednotlivé odvetvia na udržanie konkurenčnej výhody Európy. Komisia tiež zorganizovala dialóg o čistom priemysle na tému obehového hospodárstva s cieľom pripraviť akt o obehovom hospodárstve. Ďalšie opatrenia budú predložené na základe dialógov s farmaceutickým a chemickým priemyslom a budú sa zaoberať špecifickými problémami týchto odvetví.

Práca na posilnení odolnosti a konkurencieschopnosti nášho priemyslu presahuje rámec Dohody o čistom priemysle. Ciele dohody posilňujú okrem iného stratégia jednotného trhu, stratégia únie úspor a investícií, stratégia pre odolnosť v oblasti vody, oznámenie o únii zručností, ku ktorému je pripojený Akčný plán pre základné zručnosti a strategický plán vzdelávania v oblasti STEM, a Stratégia EÚ pre startupy a scaleupy. Tie sú ďalej posilnené štyrmi súhrnnými balíkmi zjednodušujúcich opatrení zameranými na zníženie regulačného zaťaženia.

V nadchádzajúcich týždňoch a mesiacoch Komisia rozhodným spôsobom pokročí v realizácii zostávajúcich opatrení uvedených v Dohode o čistom priemysle.

2. Realizácia prvého balíka Dohody o čistom priemysle

Kľúčovým prvkom pri dosahovaní ambícií a cieľov Dohody o čistom priemysle je nový rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle, ktorý Komisia prijala 25. júna. Schválenie pomoci vo výške viac ako 85 miliárd EUR do júna 2025 v rámci „transformačných“ oddielov dočasného krízového a transformačného rámca dokazuje, že zjednodušením pravidiel štátnej pomoci sa môže zvýšiť rozsah, v akom členské štáty využívajú štátnu pomoc na ciele zelenej transformácie, a ich ochota to robiť. Okrem toho skutočnosť, že väčšina členských štátov už začala vykonávať opatrenia na urýchlenie prechodu na čistú energiu v rámci dočasného krízového a transformačného rámca, poukazuje na získané praktické skúsenosti a potrebu stabilného, dlhodobého rámca, ktorý by nahradil dočasný rámec a naďalej podporoval dekarbonizáciu priemyslu.

Novým rámcom štátnej pomoci sa ďalej zjednodušuje a urýchľuje proces poskytovania pomoci členskými štátmi tým, že poskytuje jasnejšie a pružnejšie kritériá na posudzovanie opatrení štátnej pomoci, ponúka dlhší plánovací horizont a zvyšuje predvídateľnosť a bezpečnosť investícií pre podniky. V súlade s cieľmi Dohody o čistom priemysle je zameraný na všetky priemyselné podniky so zacielením na energeticky náročné priemyselné odvetvia a sektor čistých technológií a zavádza opatrenia pomoci na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, investícií do dekarbonizácie priemyslu a výrobných kapacít pre čisté technológie. Členské štáty budú môcť pomáhať pri financovaní rozšírenia výroby čistých technológií v Európe s využitím recyklovaných aj primárnych vstupov, čo prispeje k posilneniu odolnosti európskych dodávateľských reťazcov. Členským štátom tiež umožní znížiť náklady na elektrickú energiu energeticky náročným používateľom pôsobiacim v priemyselných odvetviach, ktorým hrozí presun mimo Únie do krajín, kde neexistujú právne predpisy na ochranu životného prostredia alebo sú menej ambiciózne, výmenou za

⁵ COM(2025) 96 final a COM(2025) 125 final.

investície do dekarbonizácie. Nový rámec podporuje prilákanie súkromných finančných prostriedkov vďaka zníženiu investičných rizík projektov, ktoré sú v súlade s cieľmi Dohody o čistom priemysle.

Nové pravidlá navyše prispievajú k vytváraniu vedúcich trhov pre čisté výrobky a uľahčujú kombináciu financovania z Inovačného fondu a vnútroštátneho financovania tým, že uľahčujú schvaľovanie štátnej pomoci pre členské štáty, ktoré chcú podporiť projekty s pečaťou suverenity v rámci tohto fondu. Nový rámec štátnej pomoci dopĺňa pravidlá štátnej pomoci, ktoré sú naďalej plne k dispozícii a vzťahujú sa aj na ďalšie opatrenia, ktoré prispievajú k Dohode o čistom priemysle. Členské štáty môžu oznámiť opatrenia na podporu výrobcov čistých technológií, ako sú batérie, aby dosiahli efektívny rozsah podľa platných pravidiel štátnej pomoci. Za normálnych trhových podmienok by výrobcovia čistých technológií mali byť schopní pokryť svoje prevádzkové náklady bez ďalšej verejnej podpory. Komisia je pripravená pomôcť členským štátom nájsť vhodné spôsoby, ako v rámci pravidiel štátnej pomoci navrhnuť verejnú podporu, ktorou sa riešia zlyhania trhu a ktorá je potrebná, primeraná a neprimerane nenarušuje hospodársku súťaž a obchod na jednotnom trhu, alebo navrhnuť takúto verejnú podporu bez štátnej pomoci.

Ako bolo oznámené v Dohode o čistom priemysle, Komisia tiež v rámci prebiehajúcej revízie všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách posúdi, či a ako by sa mali aktualizovať pravidlá štátnej pomoci s cieľom poskytnúť priemyslu lepšie stimuly, aby investoval do zvyšovania úrovne zručností, rekvalifikácie, kvalitných pracovných miest a nábora pracovníkov v záujme spravodlivej transformácie. Komisia preskúma najmä pravidlá týkajúce sa pomoci pre sociálne podniky a prijímania znevýhodnených pracovníkov. V tejto súvislosti Komisia vypracuje osobitné usmernenie, ktoré pomôže členským štátom pri navrhovaní opatrení štátnej pomoci týkajúcich sa sociálnej podpory a sociálnych investícií. Takáto podpora sa v mnohých prípadoch buď nepovažuje za pomoc, alebo sa na ňu vzťahuje skupinová výnimka podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách.

Súčasne s novým rámcom štátnej pomoci **sa dnes prijatým odporúčaním Komisie o daňových stimuloch podporujú investície do čistých technológií a dekarbonizácie priemyslu prostredníctvom opatrení, ako sú zrýchlené odpisovanie a zápočty dane.** Tým sa účinne znížia finančné prekážky pre spoločnosti, ktoré investujú do udržateľnosti, a podporia sa hlavné trhy s dekarbonizovanými výrobkami. Zasadzovaním sa o veľkorysé zrýchlené odpisovanie až po okamžité zaúčtovanie nákladov a flexibilné, refundovateľné zápočty daní sa Komisia snaží poskytnúť podnikom istotu a včasnú podporu.

Náš energetický systém je kľúčom k vytvoreniu vhodných podmienok pre dekarbonizáciu nášho hospodárstva. Na dekarbonizáciu energetického systému do roku 2040 sú potrebné všetky bezuhlíkové a nízkouhlíkové energetické riešenia vrátane obnoviteľných zdrojov energie, jadrovej energie, energetickej účinnosti, ukladania, CCUS, odstraňovania uhlíka, geotermálnej a vodnej energie a všetkých ostatných súčasných a budúcich emisne neutrálnych energetických technológií, ako aj posilnenie elektrizačnej sústavy a uskladňovacej kapacity. S cieľom poskytnúť členským štátom a národným regulačným orgánom základ na urýchlenie prechodu na cenovo dostupný a flexibilnejší energetický systém s dobre rozvinutými sieťami a uskladňovaním prijíma Komisia balík usmerňovacích dokumentov. Tieto dokumenty sa týkajú **i) inovatívnych technológií a foriem zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, ii) určenia vyhradených oblastí sieťovej a uskladňovacej infraštruktúry a iii) metodík sieťových taríf.** Podporou zavádzania ďalších projektov v oblasti čistej energie a sietí bude vykonávanie tohto balíka usmernení prínosom aj pre domácu výrobu príslušných čistých technológií v EÚ, v ktorej má Európa celosvetové prvenstvo.

Usmernenie týkajúce sa **inovatívnych foriem technológií a foriem zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov podporuje rozširovanie obnoviteľných zdrojov energie, čo prispieva k zníženiu nákladov na dodávky energie**. Závislosť Európy na dovoze fosílnych palív významne prispieva k nestabilným a vysokým nákladom na dodávky. Rozšírením inovatívnych obnoviteľných zdrojov energie a využitím nevyužitého potenciálu (napr. agrosolárnej energie, plávajúcich obnoviteľných zdrojov energie, energie z oceánov) môže EÚ tieto náklady zmierniť. V rokoch 2021 až 2023 spotrebitelia elektrickej energie v EÚ už ušetrili 100 miliárd EUR vďaka výrobe elektriny z novo inštalovaných solárnych fotovoltaických a veterných kapacít⁶.

Usmernením k určovaniu oblastí sietí a uskladňovania sa má posilniť a urýchliť rozširovanie našich sietí, ako aj urýchliť zavádzanie riešení v oblasti uskladňovania. Je to veľmi dôležité vzhľadom na očakávaný nárast decentralizovanej výroby energie z obnoviteľných zdrojov, zvyšujúci sa dopyt po elektrickej energii a existujúce obmedzenia v elektrizačnej sústave, ako je potreba pripojiť nabíjaciu infraštruktúru pre elektrické vozidlá, čo prináša výhody pre uskladňovanie a pre energetický systém ako celok, ako aj vzhľadom na potrebu modernizovať 40 % existujúcich sietí. Okrem toho kapacita elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov rýchlo rastie, pričom len v roku 2024 pribudlo približne 78 GW. Vzhľadom na to, že do roku 2030 by mal ročný nárast kapacity elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov dosiahnuť v priemere približne 100 GW, je potrebné výrazne urýchliť postupy udeľovania povolení pre projekty uskladňovania energie z obnoviteľných zdrojov a siete, ktoré integrujú energiu z obnoviteľných zdrojov.

Tretím usmerňovacím dokumentom týkajúcim sa metodík sieťových taríf sa podporuje návrh sieťových taríf zameraný na zníženie celkových nákladov systému zvýšením flexibility a miestnych stimulov, ako aj zvýšením efektívnosti využívania a riadenia siete. Tento posun k zmene správania je nevyhnutný na efektívne riadenie období najväčšej spotreby nákladovo efektívnym spôsobom. Sieťové tarify môžu zohrávať dôležitú úlohu tým, že budú všetkých používateľov systému nabádať, aby optimalizovali svoje spôsoby využívania energie. Koordinovaný prístup prináša významné výhody vrátane zníženia výdavkov na riadenie siete a nákladných preťažení, zlepšenia kapacity siete absorbovať výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a obmedzenia potreby rozsiahleho posilnenia siete na to, čo je nevyhnutné. Tým sa znížia celkové náklady na sieť, ktoré spotrebitelia platia na svojich účtoch za energiu, a priamo sa zvýhodnia používatelia, ktorí prispievajú k integrácii energetických systémov.

Medzi ďalšie výzvy, ktorým priemysel čelí, patrí **vystavenie nekalej medzinárodnej hospodárskej súťaži a regulačné zaťaženie**. Od spustenia systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS) sa riziko úniku uhlíka účinne rieši poskytovaním bezplatných kvót pre odvetvia, ktoré sú tomuto riziku vystavené. Bezplatné kvóty pre zariadenia EU ETS vyrábajúce tovar CBAM sa budú postupne rušiť od roku 2026 do roku 2034 súbežne s postupným rušením finančných záväzkov CBAM pre dovážaný tovar. Zatiaľ čo CBAM rieši riziko úniku uhlíka pri výrobe tovarov CBAM pre EÚ, riziko úniku uhlíka pri výrobe tovarov CBAM pre vývozné trhy sa môže s postupným rušením bezplatného pridelovania kvót zvýšiť, pokiaľ niektoré tretie krajiny nezavedú rovnocenné ceny uhlíka. Rôzne odvetvia CBAM vyzvali na urýchlené **prijatie opatrení na riešenie úniku uhlíka pri vývoze**.

Komisia preto zvážila možnosti, ako toto riziko riešiť, ako bolo oznámené v Akčnom pláne pre oceľ a kovy. Akékoľvek riešenie by malo byť plne v súlade s environmentálnymi cieľmi CBAM a zároveň

⁶ IEA (2023), *Renewable Energy Market Update – June 2023* (Aktualizované informácie o trhu s energiou z obnoviteľných zdrojov – jún 2023), IEA, Paríž <https://www.iea.org/reports/renewable-energy-market-update-june-2023>, Licencia: CC BY 4.0.

rešpektovať príslušné pravidlá WTO. Okrem toho by sa mal rýchlo realizovať, aby sa zabezpečila právna istota a predišlo sa zbytočnej administratívnej záťaži. Komisia má preto v úmysle predložiť osobitný návrh, v ktorom sa príjmy z CBAM, ktorý sa rozšíri, využijú na podporu výroby ohrozenej únikom uhlíka. To by umožnilo, aby dotknutí výrobcovia dostali kompenzáciu úmernú postupnému ukončovaniu bezplatných kvót za predpokladu dosiahnutia výsledkov v oblasti dlhodobej dekarbonizácie. Rozsah bude potrebné stanoviť na základe objektívnych kritérií. Tento systém by platil počas pôvodne stanoveného obdobia s preskúmaním v roku 2027. Návrh by sa predložil do konca roka 2025 spolu s návrhom na rozšírenie CBAM na tovar v ďalšom článku hodnotového reťazca a zavedenie opatrení proti obchádzaniu a nebudú ním dotknuté existujúce návrhy Komisie týkajúce sa nových vlastných zdrojov pre rozpočet EÚ. Cieľom tohto riešenia je zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s tovarom CBAM, či už ide o tovar vyrábaný a predávaný v EÚ, vyvážený z EÚ do tretích krajín alebo dovážaný do EÚ, aby sa zachovala kompatibilita s pravidlami WTO. Komisia poskytne ďalšiu analýzu rizika úniku uhlíka v prípade výroby tovaru CBAM určeného na vývoz, aby bolo možné opatrenie vhodne navrhnuť, a pred predložením návrhu bude tieto plány konzultovať s odvetviami CBAM, pričom zohľadní aj špecifické vnútroštátne okolnosti. Na tento účel sa zorganizuje dialóg na vysokej úrovni.

Ďalším kľúčovým pilierom Dohody o čistom priemysle je zjednodušenie. Pokrok sa dosiahol vo viacerých legislatívnych oblastiach, ktorých cieľom je znížiť regulačné zaťaženie a umožniť priemyslu účinnejšie a pragmatickejšie prijať prechod na udržateľné hospodárstvo. Cieľom návrhu na zjednodušenie mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM), ktorý bol prijatý ako súčasť prvého súhrnného balíka vo februári 2025, je znížiť byrokráciu a zabezpečiť hladké vykonávanie CBAM, keď sa stane plne funkčným v januári 2026. V návrhu sa zavádza ročná hmotnostná prahová hodnota 50 ton, ktorou sa vylučuje približne 90 % dovozcov z akýchkoľvek povinností v rámci CBAM a zároveň sa zabezpečuje, že 99 % emisií patrí do pôsobnosti CBAM. Začiatkom tohto mesiaca dosiahli spoluzákonodarcovia dohodu o zmenenom nariadení, v ktorom sú dodržané hlavné parametre návrhu Komisie.

3. Prebiehajúca práca v ďalších oblastiach Dohody o čistom priemysle

Okrem prvého súboru konkrétnych opatrení v rámci Dohody o čistom priemysle sa dosiahol významný pokrok v niekoľkých oblastiach súvisiacich s touto stratégiou. Vykonávanie Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu od jeho prijatia vo februári 2025 pokročilo. Európska komisia a poľské predsedníctvo Rady Európskej únie 16. júna spoločne vytvorili **osobitnú skupinu pre energetickú úniu**. Osobitná skupina sa bude zaoberať technickými a regulačnými prekážkami, ktoré bránia dobudovaniu skutočnej energetickej únie, a to prostredníctvom posilnenia využívania a rozvoja dobre prepojených infraštruktúr, riešenia vnútroštátnych prekážok pri udeľovaní povolení, zvýšenia zavádzania uskladňovania a využívania služieb flexibility, zlepšenia koordinácie regionálnych a vnútroštátnych opatrení a opatrení EÚ a podpory kľúčových opatrení na vykonávanie Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu, napríklad v oblasti udeľovania povolení, zdaňovania a flexibility systému.

Kľúčové sú financie. Komisia a Európska investičná banka úzko spolupracovali na vývoji nových finančných produktov – oprávnených v rámci Programu InvestEU – určených na zníženie rizík pre investície súkromného sektora. Európska investičná banka (EIB) 19. júna otvorila nové schémy na poskytovanie protizáruk na zmluvy o nákupe elektriny (PPA) medzi vývojármi čistej energie a priemyslom s kapacitou 500 miliónov EUR. Cieľom tejto iniciatívy je uľahčiť priemyslu

prístup k stabilnejším cenám energie a podporiť investície do nových výrobných projektov. Okrem toho EIB začala vykonávať druhý program protizárúk na zmiernenie rizík spojených s výrobou nových sieťových komponentov (pričom použila model, ktorý už používa pre odvetvie veternej energie) vo výške 1,5 miliardy EUR, ktorý je kľúčový pre potreby rozširujúcich sa sietí v celej Európe, ako aj program TechEU, ktorý má pomôcť preklenúť medzeru vo financovaní na podporu disruptívnych inovácií, posilniť priemyselné kapacity Európy a scaleupy. Rozširuje tiež schopnosť financovania balíka opatrení v oblasti veternej energie z 5 miliárd EUR na 6,5 miliardy EUR a zaviedla nový záručný produkt pre vznikajúce čisté technológie s úverovým rámcom EIB vo výške 250 miliónov EUR, ktorý bude podporovaný Programom InvestEU.

Komisia je tiež na dobrej ceste k začatiu pilotného projektu pripravovanej banky pre dekarbonizáciu priemyslu do konca roka 2025. Tento pilotný projekt s rozpočtom vo výške 1 miliardy EUR bude aukciou zameranou na dekarbonizáciu technologického tepla prostredníctvom elektrifikácie a priameho tepla z obnoviteľných zdrojov (napríklad solárneho tepla alebo geotermálneho tepla). Bude prínosom pre spoločnosti v rôznych priemyselných odvetviach vrátane stredných podnikov. Slúži ako pilotný projekt pre banku pre dekarbonizáciu priemyslu tým, že podporuje projekty, ktorých metrikou je zníženie emisií uhlíka. V apríli sa uskutočnila rozsiahla konzultácia so zainteresovanými stranami, v rámci ktorej sa preukázala silná podpora tejto iniciatívy zo strany odvetvia. Komisia v nadväznosti na to uverejnila návrh podmienok aukcie na konzultáciu.

Komisia tiež prijala prvé dva zoznamy strategických projektov, ktoré sa majú podporiť v rámci aktu o kritických surovinách, ktoré zahŕňajú projekty v EÚ, ako aj v tretích krajinách. Vybrané projekty sa vzťahujú na široký rad strategických materiálov a fáz hodnotového reťazca a prispievajú k bezpečnému zásobovaniu EÚ strategickými surovinami. Na zabezpečenie včasnej realizácie dostanú projekty podporu na uľahčenie verejných a súkromných investícií, ako aj urýchlené udeľovanie povolení pre projekty v EÚ.

Kľúčovou prioritou Dohody o čistom priemysle je ďalší **rozvoj vedúcich trhov.** Komisia 6. apríla prijala **pracovný plán na roky 2025 – 2030 pre nariadenie o ekodizajne udržateľných výrobkov a nariadenie o energetickom označovaní.** V pláne sa uvádza zoznam výrobkov, ktoré by sa mali v priebehu nasledujúcich piatich rokov prioritne zaradiť do požiadaviek na ekodizajn a energetické označovanie, ako napríklad oceľ a hliník. Tým by sa malo podporiť využívanie udržateľných, opraviteľných, obehových a energeticky účinných výrobkov v celej Európe. Harmonizovanými požiadavkami na udržateľnosť výrobkov na úrovni EÚ sa po ich správnom navrhnutí posilní jednotný trh, zabráni sa nimi prekážkam obchodu, zlepšia sa rovnaké podmienky a informovanosť spotrebiteľov, ako aj zníži administratívne zaťaženie.

V kontexte strategického dialógu o budúcnosti automobilového priemyslu, ktorý sa uskutočnil v 1. štvrtroku 2025, a ako bolo oznámené v Odvetvovom akčnom pláne pre európsky automobilový priemysel z 5. marca 2025, Komisia navrhla **flexibilitu pre automobilové odvetvie,** aby sa splnili ciele na rok 2025 týkajúce sa predaja vozového parku prostredníctvom cielenej zmeny nariadenia (EÚ) 2019/631, ktorú prijali spoluzákonodarcovia. To poskytuje výrobcem dodatočnú flexibilitu, pokiaľ ide o ich povinnosti dodržiavania predpisov, keďže namiesto ročného obdobia sa pre roky 2025, 2026 a 2027 umožňuje trojročné obdobie dodržiavania predpisov. Touto cieleňou zmenou sa zavádza takáto dodatočná flexibilita pre výrobcov a zároveň sa zachováva úroveň ambícií cieľa zníženia emisií. Cieľom je podporiť investície do prechodu na čistú energiu a zároveň udržať celkové ambície v oblasti klímy. Komisia 5. marca aktualizovala aj európsky katalóg odpadov, aby batérie a ich kritické suroviny zostali v hospodárstve dlhšie.

V rámci **nástroja na budovanie infraštruktúry pre alternatívne palivá** (AFIF) v rámci Nástroja na prepájanie Európy sa na roky 2025 – 2026 sprístupnilo 570 miliónov EUR na zavedenie nabíjacej infraštruktúry so zameraním na ťažké úžitkové vozidlá. Pri druhom koncovom dátume 11. júna 2025 bolo predložených 25 návrhov projektov s celkovými investičnými nákladmi vo výške 665 miliónov EUR. Celkovo sa na projekty nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá požiadalo o približne 287 miliónov EUR z finančných prostriedkov EÚ; s 245 miliónmi EUR na špecializovanú nabíjaciu infraštruktúru pre ťažké úžitkové vozidlá.

Pokiaľ ide o vonkajší rozmer, Komisia začala rokovania o prvom partnerstve pre čistý obchod a investície s Južnou Afrikou počas samitu EÚ – Južná Afrika, ktorý sa konal 13. marca 2025. Partnerstvo sa rozvíja v spolupráci s kľúčovými strategickými partnermi s cieľom efektívne riadiť strategické závislosti a posilniť úlohu EÚ v kľúčových globálnych hodnotových reťazcoch. Komisia a Južná Afrika sa zaviazali, že sa budú usilovať o dohodu na podporu rozvoja strategických, čistejších hodnotových reťazcov pre suroviny. To zahŕňa zameranie sa na miestne obohacovanie, obnoviteľnú a nízkouhlíkovú energiu (vrátane bezpečného a udržateľného nízkouhlíkového vodíka) a čistou technológiu prostredníctvom zlepšenia podmienok pre vzájomne výhodné investície. Okrem toho Komisia počas samitu oznámila investičný balík Global Gateway vo výške 4,7 miliardy EUR, z toho 4,4 miliardy EUR bude investovaných do projektov podporujúcich čistú a spravodlivú energetickú transformáciu v krajine. Cieľom Komisie je preukázať rozhodný pokrok v partnerstve pre čistý obchod a investície s Južnou Afrikou pred samitom G20 v Johannesburgu, ktorý je naplánovaný na 22. – 23. novembra 2025.

Komisia tiež **sprísnila ochranné opatrenie týkajúce sa ocele**, aby ochránila oceliarsky priemysel EÚ pred prudkým nárastom dovozu, čím splnila Akčný plán EÚ pre oceľ a kovy. Zatiaľ čo väčšina úprav nadobudla účinnosť 1. apríla, zmeny týkajúce sa pomalšieho tempa liberalizácie a zrušenia prenosu nevyužitých objemov nadobudnú účinnosť 1. júla 2025. Vzhľadom na to, že platnosť ochranného opatrenia sa právne skončí 30. júna 2026, Komisia v septembri 2025 navrhne dlhodobé opatrenie týkajúce sa ocele, ktorým sa poskytne vysoko účinná úroveň ochrany oceliarskemu odvetviu v EÚ po júni 2026. Je to dôležité najmä vzhľadom na zvýšené clá USA na hliník a oceľ, ktoré zhoršujú ťažkú situáciu týchto odvetví.

Zlepšenie **obehovosti** predstavuje dôležitú cestu k **dekarbonizácii a konkurencieschopnosti kovopriemyslu**. Objem šrotu používaného na recykláciu v EÚ však klesá v dôsledku zníženého dopytu zo strany priemyslu EÚ a vyšších cien šrotu platených v tretích krajinách. Prvým krokom na zvrátenie tohto trendu bolo sprístupnenie príslušných údajov z databázy colného dohľadu verejnosti zo strany Komisie podobne, ako sa nedávno vykonalo v chemickom sektore. Táto iniciatíva je súčasťou širšieho mechanizmu monitorovania dovozu a vývozu hliníka, medi a ocele, ktorým sa zlepši dostupnosť informácií o trhu, čím sa podporia obehové postupy a uľahčí prijímanie obchodných opatrení na zabezpečenie dostatočnej dostupnosti šrotu v EÚ, ak to bude potrebné, pričom sa začne opatreniami pre hliník. Komisia bude takisto pracovať na zvýšení dopytu po recyklovaných výrobkoch.

V Dohode o čistom priemysle aj v Akčnom pláne pre automobilový priemysel sa uvádza, že Komisia navrhne **podmienky pre zahraničné investície**, konkrétne v automobilovom priemysle vrátane súčiastok, pričom okamžitou prioritou je dodávateľský reťazec batérií. Komisia navrhne osobitné podmienky týkajúce sa kritérií odolnosti a udržateľnosti v akte na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu a prípadne v ďalších iniciatívach.

Komisia v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami z priemyslu a členskými štátmi navrhne opatrenia, ako zabezpečiť, aby zahraničné investície v EÚ lepšie prispievali k dlhodobej konkurencieschopnosti priemyslu EÚ, jeho technologickému náskoku a hospodárskej odolnosti, ako aj k vytváraniu kvalitných pracovných miest v EÚ. Napríklad v prípade projektov, ktoré zahŕňajú zahraničné investície, najmä ak ide o verejné financovanie, by členské štáty mohli spoločne zvažovať podmienky, ako je vlastníctvo vybavenia, vstupy získané zo zdrojov EÚ, nábor zamestnancov s pobytom v EÚ, potreba spoločných podnikov alebo prevodov práv duševného vlastníctva, a to najprv v niektorých strategických odvetviach, ako je napríklad automobilový priemysel alebo výroba energie z obnoviteľných zdrojov.

Pokiaľ ide konkrétne o automobilový priemysel, Komisia plánuje diskutovať s členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami o tom, ako maximalizovať pridanú hodnotu prichádzajúcich investícií a pomôcť predísť pretekom o najnižšiu úroveň a fragmentácii vnútorného trhu. Tieto podmienky budú základom pre spoluprácu s kľúčovými medzinárodnými partnermi, ktorí významne investujú v EÚ, a to najmä v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a dodávateľského reťazca v automobilovom priemysle.

Komisia čoskoro navrhne **balík opatrení pre chemický priemysel vrátane akčného plánu pre chemický priemysel EÚ a súhrnného balíka týkajúceho sa chemických látok**. V akčnom pláne sa zavedú konkrétne opatrenia na zvýšenie globálnej konkurencieschopnosti európskeho chemického sektora vrátane MSP a posilnenie jeho výrobné základne prostredníctvom opatrení v kľúčových oblastiach, ako je kritická výroba, cena energie a podpora inovácií a dekarbonizácie.

Ako bolo oznámené v Dohode o čistom priemysle, **Komisia zriadila podporné centrum pre dôležité projekty spoločného európskeho záujmu s cieľom urýchliť navrhovanie nových dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu**. Komisia v súčasnosti ponúka podporu niekoľkým členským štátom, aby urýchlili vypracovanie nových dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu, ktoré schválilo Spoločné európske fórum pre dôležité projekty spoločného európskeho záujmu v novembri 2024 a marci 2025. Práca na dôležitom projekte spoločného európskeho záujmu v oblasti obehových pokročilých materiálov a na dôležitých projektoch spoločného európskeho záujmu v oblasti inovačných jadrových technológií prispeje najmä k urýchleniu cieľov Dohody o čistom priemysle.

Komisia 13. júna 2025 prijala aj **jadrový objasňujúci program (PINC)**. Poskytuje sa v ňom aktuálny prehľad o potrebách investícií do jadrovej energie v EÚ a najlepšie postupy v oblasti modelov financovania pre efektívne investičné plány. Realizácia plánov členských štátov v oblasti jadrovej energie si bude vyžadovať značné investície vo výške približne 241 miliárd EUR do roku 2050, a to tak na predĺženie životnosti existujúcich reaktorov, ako aj na výstavbu nových veľkých reaktorov. Ďalšie investície sú potrebné do malých modulárnych reaktorov (SMR), pokročilých modulárnych reaktorov (AMR) a mikroreaktorov a do energie jadrovej syntézy v dlhodobej budúcnosti.

Ako súčasť Dohody o čistom priemysle sa takisto podnikli významné kroky na zlepšenie **zručností a kvality pracovných miest v EÚ**. Dňa 5. marca 2025 bolo prijaté oznámenie o únii zručností, v ktorom sa zavádzajú kľúčové iniciatívy, ako je Európsky výbor na vysokej úrovni pre zručnosti, monitorovacie stredisko zručností, a zároveň sa posilňujú existujúce iniciatívy na zvyšovanie úrovne zručnosti a získanie nových zručností. Okrem toho Komisia začala konzultácie so sociálnymi partnermi s cieľom pripraviť plán pre kvalitné pracovné miesta zameraný na podporu reštrukturalizačných procesov a spravodlivej transformácie a ako súčasť strednodobého preskúmania politiky súdržnosti navrhla ciele zmeny Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii

a Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) s cieľom urýchliť a zvýšiť podporu pracovníkov, ktorým hrozí strata zamestnania v dôsledku reštrukturalizácie súvisiacej s dekarbonizáciou.

Preskúmanie politiky súdržnosti v polovici trvania, ktoré Komisia navrhla v apríli, ponúka členským štátom a regiónom možnosť posilniť prostredníctvom svojich programov konkurencieschopnosť Európy a odstrániť rozdiely v inováciách. Hoci sa o návrhu stále rokujú v rámci procesu spolurozhodovania, Komisia očakáva ambiciózne konečné výsledky. V tejto súvislosti by podpora z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bola umožnená veľkým podnikom, ak prispievajú k dôležitým projektom spoločného európskeho záujmu alebo ak pôsobia v kritických oblastiach, ako je obrana, strategické technológie a dekarbonizácia. Okrem toho sa prostredníctvom podpory spojovacích vedení (pozemné a podmorské káble, ktoré spájajú elektrické systémy susedných krajín) a vytvárania nabíjacej infraštruktúry bude podporovať energetická transformácia. Investície do cenovo dostupného energeticky účinného bývania, udržateľného hospodárenia s vodami a inovácií, ktoré prispievajú k cieľom STEP, tiež posilnia čistú priemyselnú základňu vo všetkých regiónoch. Ako finančný stimul na investovanie do strategických priorít Komisia navrhla, aby členské štáty a regióny mohli v roku 2026 využívať 30 % predbežného financovania a vyššie miery spolufinancovania projektov vypracovaných v rámci strategických priorít.

3. Záver

Úspešné vykonávanie Dohody o čistom priemysle závisí od záväzku členských štátov a ich orgánov účinne realizovať jej opatrenia.

Komisia je aj naďalej pevne zaviazaná realizovať Dohodu o čistom priemysle a urobiť z dekarbonizácie hnaciu silu konkurencieschopnosti a prosperity Európy, a to aj prostredníctvom návrhu priebežného cieľa do roku 2040 na ceste ku klimatickej neutralite do roku 2050. Zvyšok opatrení v rámci Dohody o čistom priemysle bude realizovať prostredníctvom série balíkov, pričom ďalšie sú naplánované na druhú polovicu roka 2025. Každý balík bude prispôbený tak, aby sa ním riešili konkrétne aspekty cieľov Dohody o čistom priemysle, čím sa posilní spoločné úsilie o zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu a pokrok pri dosahovaní cieľov EÚ v oblasti dekarbonizácie.